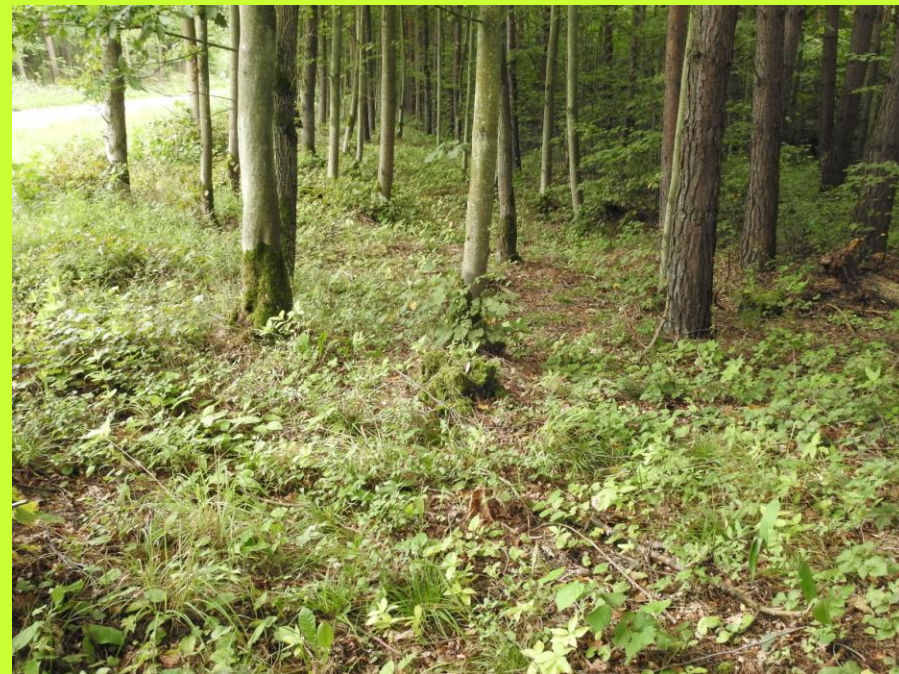
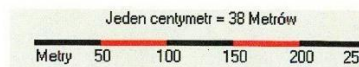
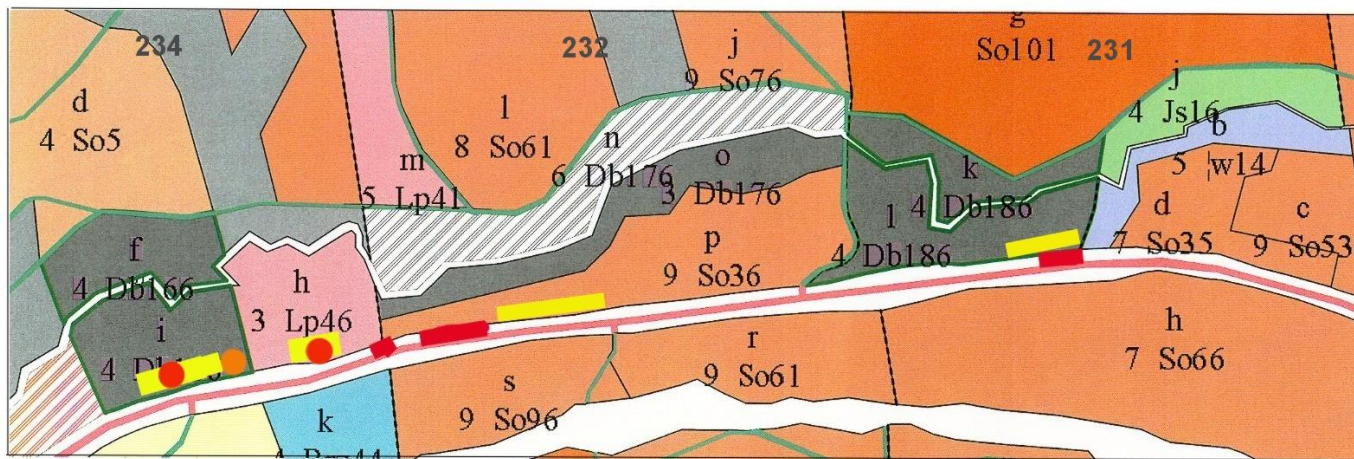

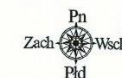
Miejsce udanej metaplantacji w 2015 r.

Miejsce metaplantacji planowanej na 2017 r.

- stanowiska groszku w pasie drogowym
- stanowiska groszku wprowadzonego w 2015 r
- stanowisko groszku wprowadzonego w 2008 r
- projektowane powiększenie lokalnego zasięgu wprowadzonego groszku
- projektowane nowe powierzchnie do wsiedlenia groszku

Staniszewskie Błoto

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

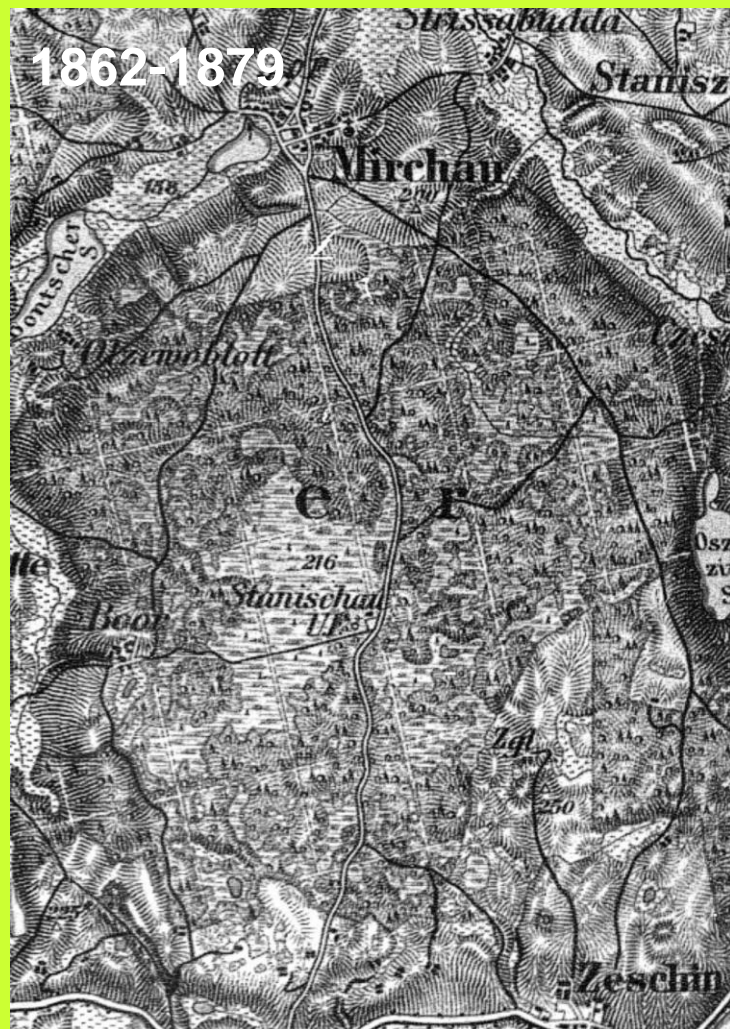

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego

Staniszewskie Błoto

Zmiany powierzchni otwartych torfowisk na Wysoczyźnie Stanisławskiej w XIX-XX wieku

Herbich 1982

Staniszewskie Błoto

Przesuszony bór bagienny
Vaccinio uliginosi-Pinetum
w S części rezerwatu – stan w 1975 r.

To samo miejsce w 2008 r.

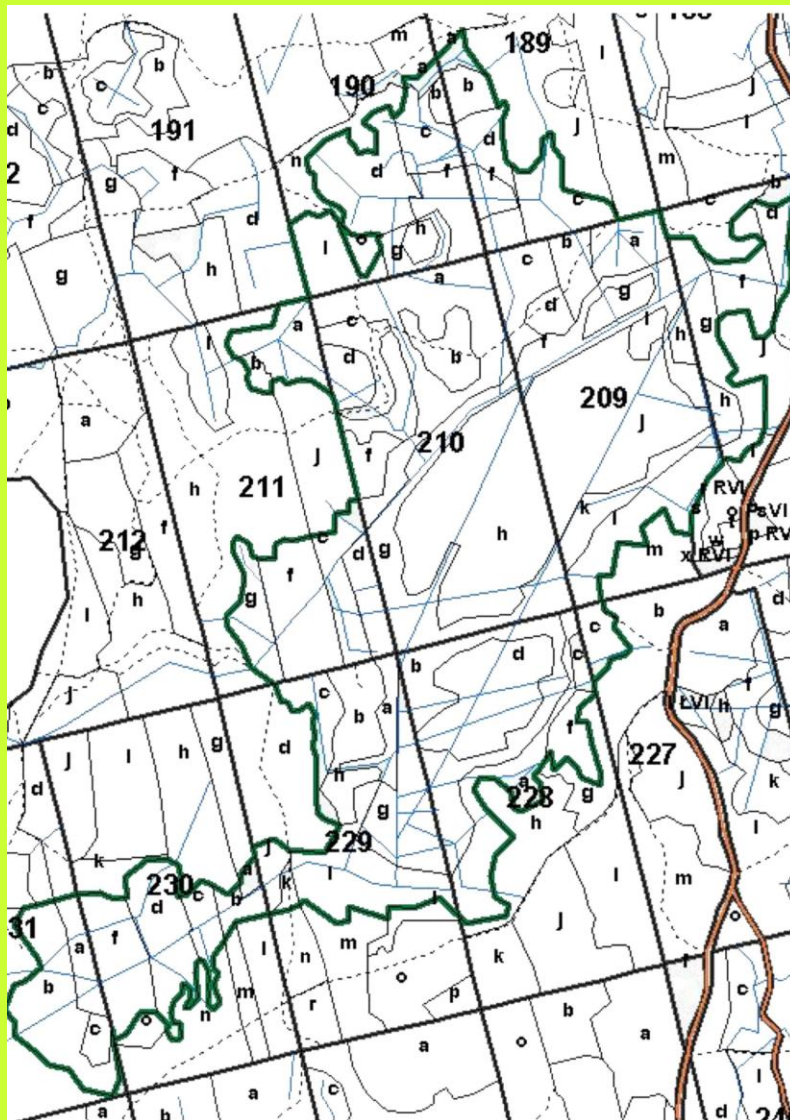
Staniszewskie Błoto

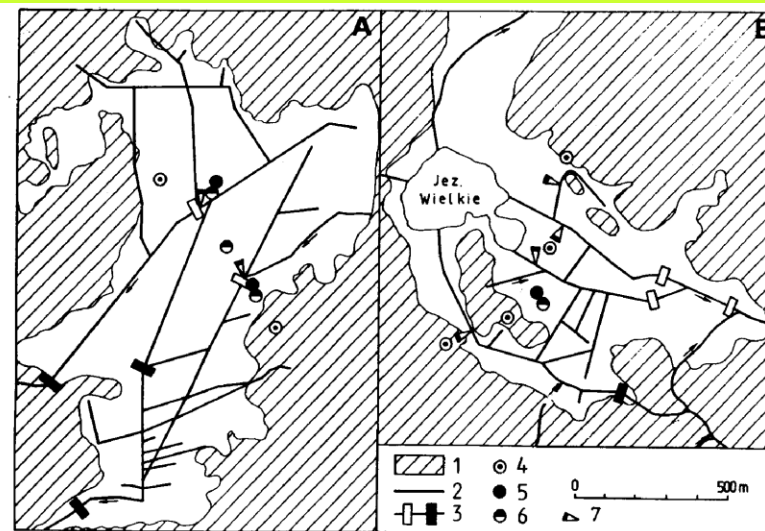
Brzezina bagienna *Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis* na E skraju torfowiska – stan w 1975 r.

To samo miejsce w 2008 r.

Pierwsze zastawki z 1988 r.

Ryc. 1. Planowany pierwszy etap korekty i monitoringu warunków wodnych w rezerwacie „Staniszewskie Błoto” (A) i „Kurze Grzędy” (B). 1. Morena denną i kemy otaczające torfowisko. 2. Rowy odwadniające. 3. Zastawki piętrzące wodę w rowach melioracyjnych (projektowane i istniejące). 4. Piezometr ujmujący wody gruntowe w utworach zwałowych pagórków morenowych i kemów. 5. Piezometr ujmujący wody gruntowe w utworach mineralnego podłoża torfowisk. 6. Piezometr ujmujący wody gruntowe w torfach. 7. Wodowskaz na rowie melioracyjnym.

Fig. 1. Planned first step of management and monitoring of water conditions in the nature preserves „Staniszewskie Błoto” (A) and „Kurze Grzędy” (B). 1. Ground moraine and kames surrounding peat bogs. 2. Drainage ditches. 3. Planned and working dams. 4. Piezometer to measure the ground water horizon in the moraine formations. 5. Piezometer to measure the ground water horizon in the mineral bottom under the peat. 6. Piezometer to measure the ground water horizon in the peat. 7. Watergauge to measure the water level in the ditches.

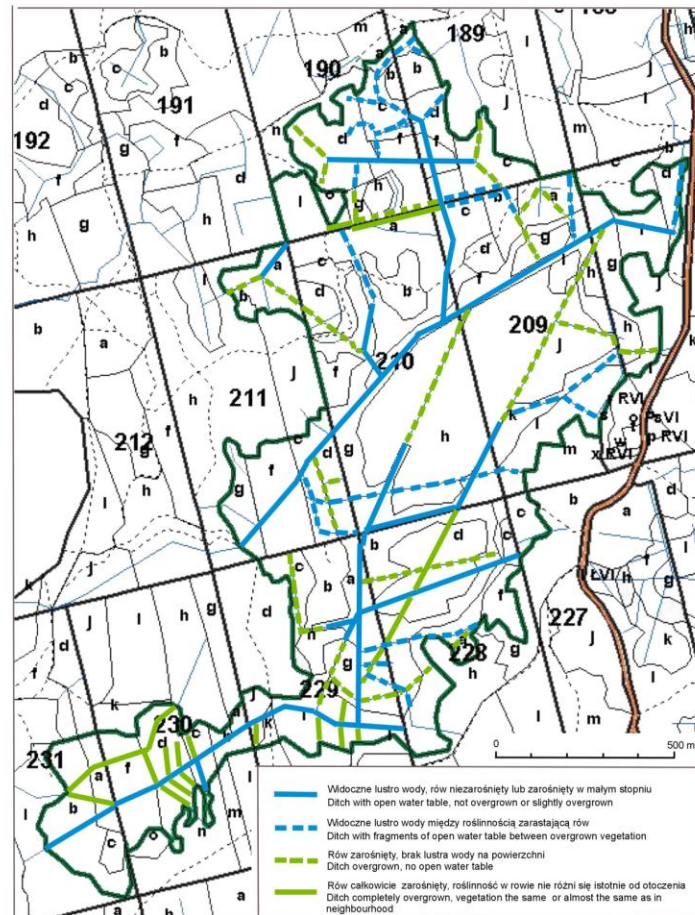
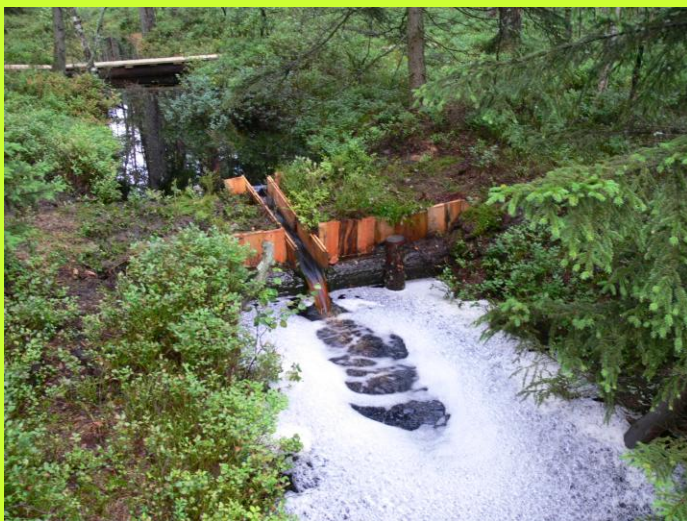

WFOŚiGW
w Gdańsku

Staniszewskie Błoto

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W GDAŃSKU

Stan rowów w 2004 r.

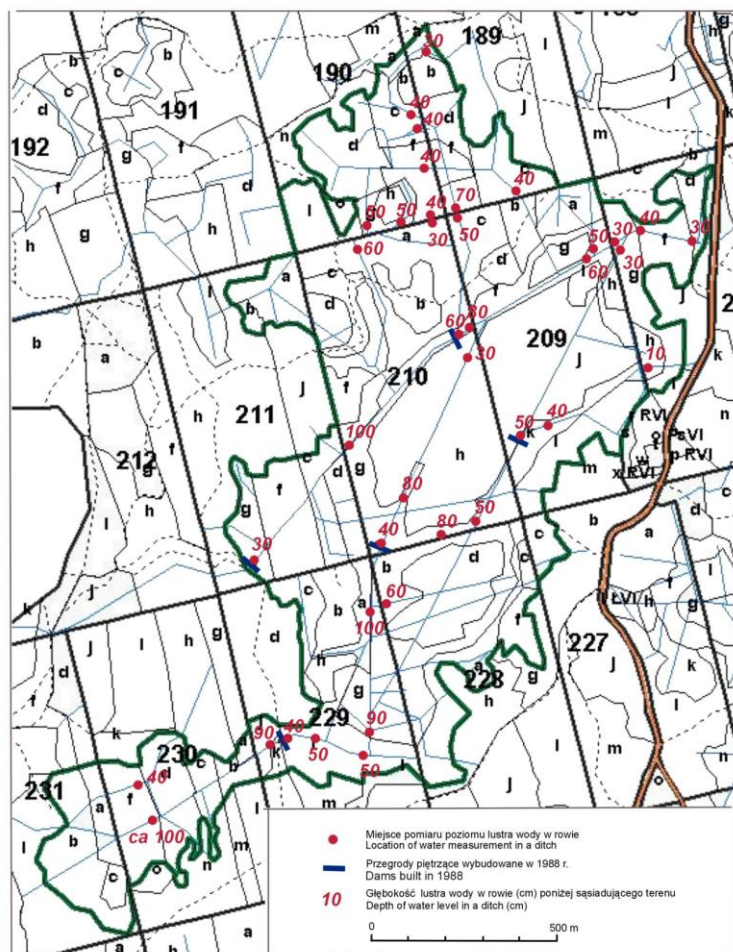
Fundusze Europejskie
Program Regionalny

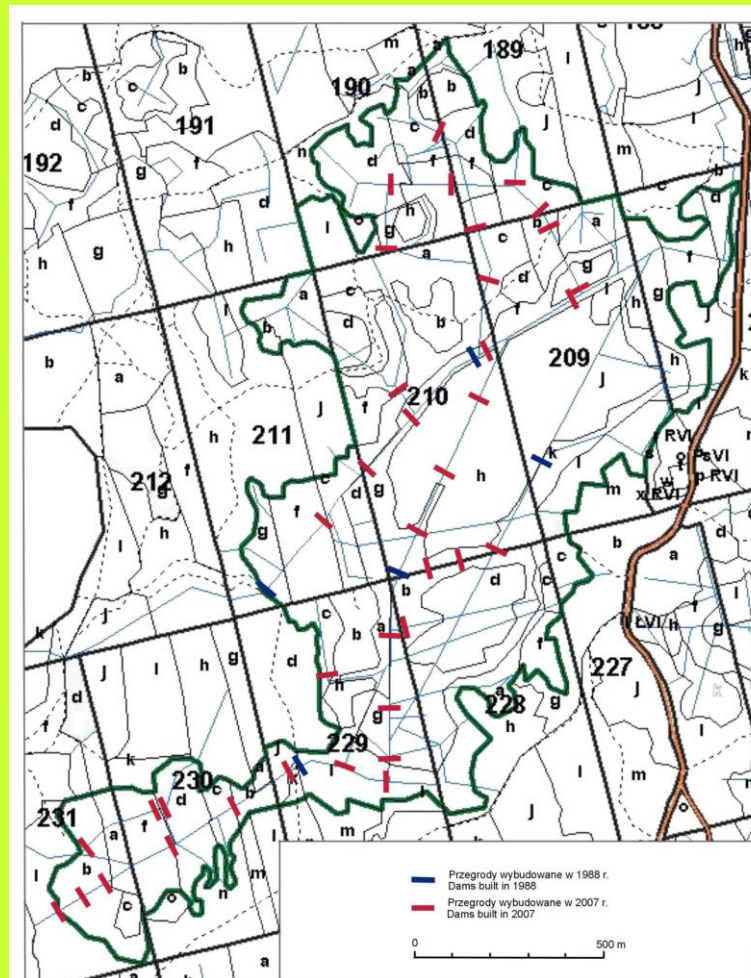
URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego

Poziom wody w rowach w 2004

Lokalizacja przegód piętrzących

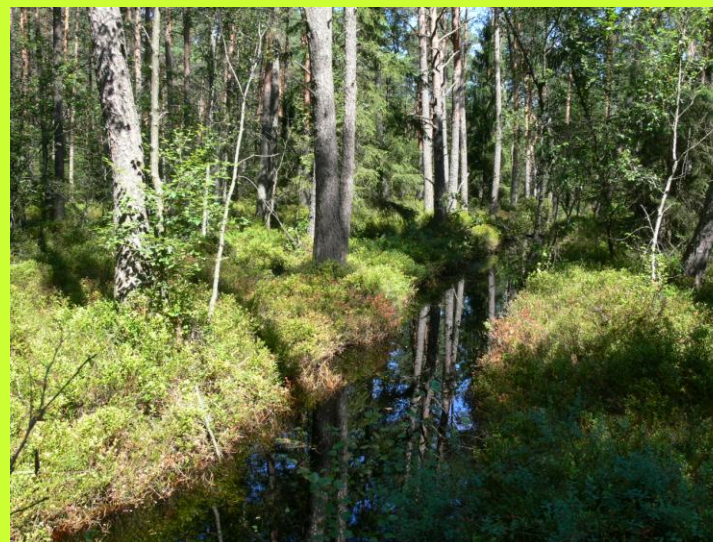
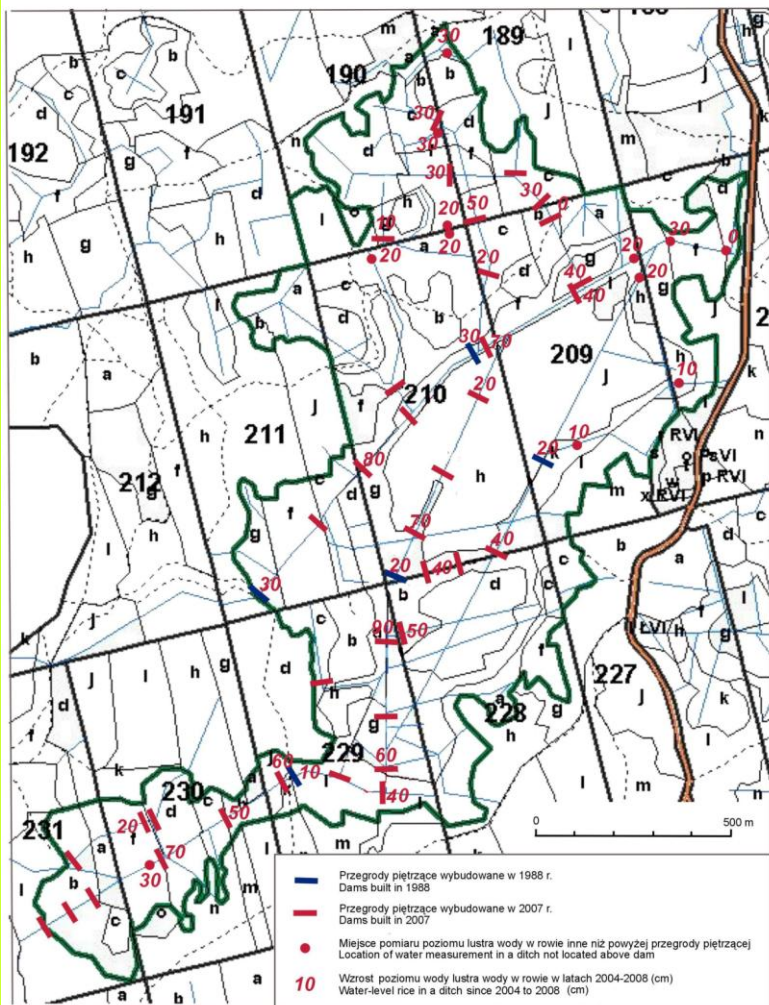

WFOŚiGW
w Gdańsku

Staniszewskie Błoto

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W GDAŃSKU

Wzrost poziomu wody do 2008 r.

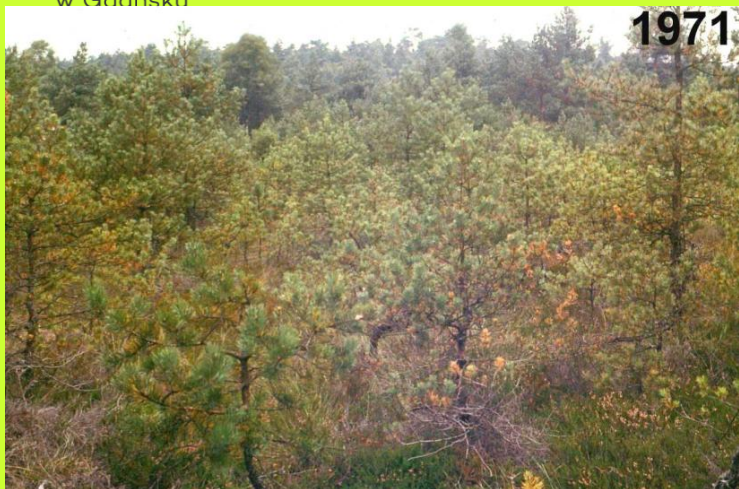
Zarastanie rowów odwadniających po zaniechaniu ich konserwacji
i po podniesieniu poziomu wody

WFOŚiGW
w Gdańsku

Staniszewskie Błoto

1971

2011

Zmiany w *Sphagnetum magellanici* spowodowane odwodnieniem, a następnie zablokowaniem odpływu wody z torfowiska w 1989 r.

Rok		1969	1999	2007	2011	zmiana
Zwarcie krzewów	b %	25	10	30	30	
Zwarcie warstwy zielonej	c %	80	40	30	40	
Zwarcie warstwy mszystej	d %	90	90	100	95	
Liczba gat. naczyniowych		14	8	12	10	
Liczba gat zarodnikowych		12	4	8	11	

Ch. Ass., *Sphagnion magellanici*, *Sphagnetalia magellanici*

<i>Sphagnum magellanicum</i>	3	2	3	3	↓↑
<i>Eriophorum vaginatum</i>	3	3	2	2	↓
<i>Sphagnum rubellum</i>	1	.	3	2	↑
<i>Sphagnum fuscum</i>	+	.	.	+	
<i>Polytrichum strictum</i>	.	.	.	+	

Ch. Oxycocco-Sphagnetea

<i>Sphagnum capillifolium</i>	2	3	.	1	↓
<i>Baeothryon caespitosum</i>	+	.	.	.	↓
<i>Sphagnum tenellum</i>	+	.	.	+	↓
<i>Oxycoccus palustris</i>	+	2	2	2	↑
<i>Drosera rotundifolia</i>	+	+	1	1	↑
<i>Andromeda polifolia</i>	+	+	1	1	↑
<i>Aulacomnium palustre</i>	.	1	2	2	↑
<i>Sphagnum russowii</i>	.	.	1	+	↑

Towarzyszące

<i>Pinus sylvestris</i>	b/c	2/1	2/+	2/+	3/+	
<i>Calluna vulgaris</i>		4	1	2	2°	↓
<i>Cladonia sylvatica</i>		2	.	.	.	↓
<i>Cladonia rangiferina</i>		2	.	.	.	↓
<i>Cladonia impexa</i>		1	.	.	.	↓
<i>Sphagnum fallax</i>		1	2	2	3	↑
<i>Sphagnum cuspidatum</i>		+	.	2	+	↑
<i>Ledum palustre</i>		.	.	1	1	↑
<i>Sphagnum palustre</i>		.	.	.	+	
Liczba pozostałych gatunków		7	1	6	5	

Zmiana kierunku zmiany: ↑ wzrost; ↓ spadek

Fundusze
Europejskie
Program Regionalny

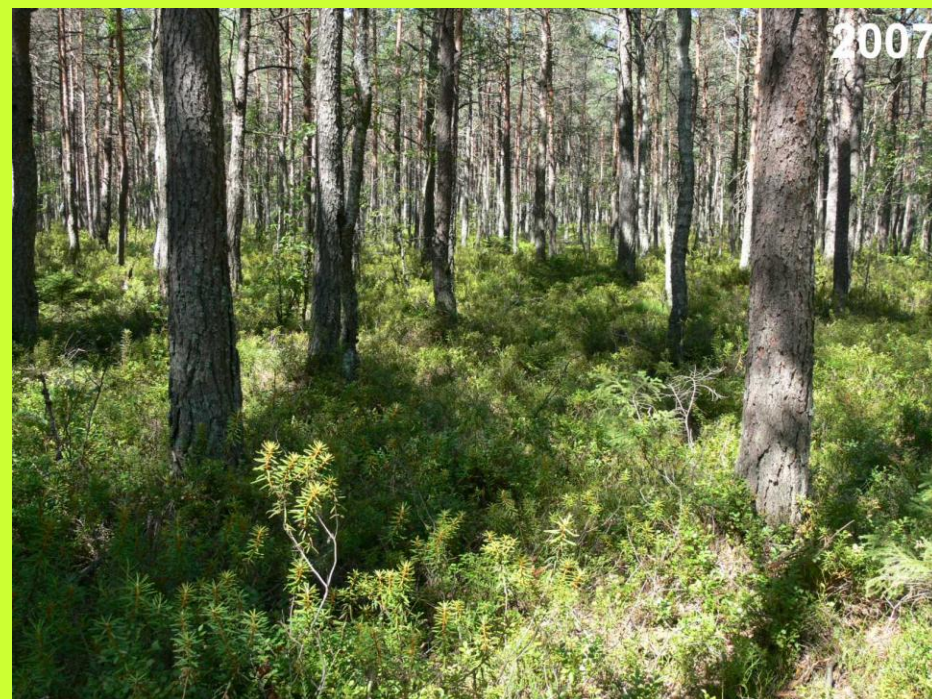
URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego

Staniszewskie Błoto

Zmiany w borze bagiennym w efekcie zablokowania odpływu wody

WFOŚiGW
w Gdańsku

Staniszewskie Błoto

Zmiany w borze bagiennym w efekcie zablokowania odpływu wody

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W GDAŃSKU

Rok		1971	1999	2007		1971	1999	2007
Zwarcie drzew	a %	30	60	70	Ch. <i>Oxycocco Sphagnetea</i> (D Ass)			
Zwarcie krzewów	b %	10	10	<5	<i>Sphagnum capillifolium</i>	2	2	1
Pokrywanie w-wy zielnej	c %	60	70	50	<i>Eriophorum vaginatum</i>	2	2	1°
Pokrywanie w-wy mszystej	d %	80	80	90	<i>Aulacomnium palustre</i>	2	1	1
Wysokość drzew	a m	8	13	13	<i>Erica tetralix</i>	+	+	.
Liczba gat. naczyniowych		12	12	12	<i>Odontoschisma sphagni</i>	1	.	.
Liczba gat. zarodnikowych		23	10	13	<i>Mylia anomala</i>	1	.	.
					<i>Sphagnum russowii</i>	.	.	3
Drzewa I krzewy					<i>Sphagnum magellanicum</i>	.	.	2
<i>Pinus sylvestris</i> Ch. D-F	'a	3	3	4	<i>Polytrichum strictum</i>	+	.	1
	b	2	.	.	<i>Oxycoccus palustris</i>	1	+	+°
	c	r	+	+	<i>Andromeda polifolia</i>	1	+	+°
<i>Betula pubescens</i> Ch. V-P	a	2	2	.	Towarzysz^ce:			
	b	2	2	1	<i>Calluna vulgaris</i>	1	+	1°
	c	1	1	1	<i>Sphagnum fallax</i>	3	2	3
<i>Picea abies</i>	b		+	1	<i>Empetrum nigrum</i>	1	1	.
	c	r°	+	+	<i>Cladonia portentosa</i>	2	+	.
Ch. <i>Vaccinio uliginosi-Pinetum</i>					<i>Cladonia digitata</i>	+	+	.
<i>Ledum palustre</i>		3	2	3	<i>Cladonia arbuscula</i>	2	.	.
<i>Vaccinium uliginosum</i>		.	.	1	<i>Cladonia rangiferina</i>	2	.	.
Ch. <i>Dicrano-Pinion,</i>					<i>Cladonia chlorophaea</i>	+	.	.
<i>Vaccinio-Piceetalia, Vaccinio-Piceetea</i>					<i>Cladina stellaris</i>	+	.	.
<i>Vaccinium myrtillus</i>		3	4	3	<i>Cephalozia media</i>	+	.	.
<i>Vaccinium vitis-idaea</i>		1	2	1°	<i>Orthodicranum montanum</i>	+	.	.
<i>Pleurozium schreberi</i>		2	2	2	<i>Tetrapis pellucida</i>	+	.	.
<i>Dicranum polysetum</i>		2	2	2	<i>Pohlia nutans</i>	.	+	.
<i>Hylocomnium splendens</i>		1	.	1	<i>Sphagnum cuspidatum</i>	.	.	1
<i>Bazzania trilobata</i>		1	.	1	<i>Quercus robur</i>	.	.	r
<i>Leucobryum glaucum</i>		.	+	+				
<i>Dicranum scoparium</i>		.	1	.				

Fundusze
Europejskie
Program Regionalny

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego

Mechowiska Sulęczyńskie

2003

Fot. M. Ostrowski

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego

Mechowiska Sulęczyńskie

Walory flory: liczne kalcyfity

Kruszczyk błotny
Epipactis palustris

Lipiennik Loesela
Liparis loeseli

Wetniana szerokolistna *Eriophorum latifolium*

Dziwięciornik błotny *Parnassia palustris*

Walory flory: relikty glacialne

Mszar nastroszony
Paludella squarrosa

Błyszczce włoskowate
Tomenthypnum nitens

Błotniszek wełnisty
Helodium blandowii

Skorpionowiec brunatny
Scorpidium scorpioides

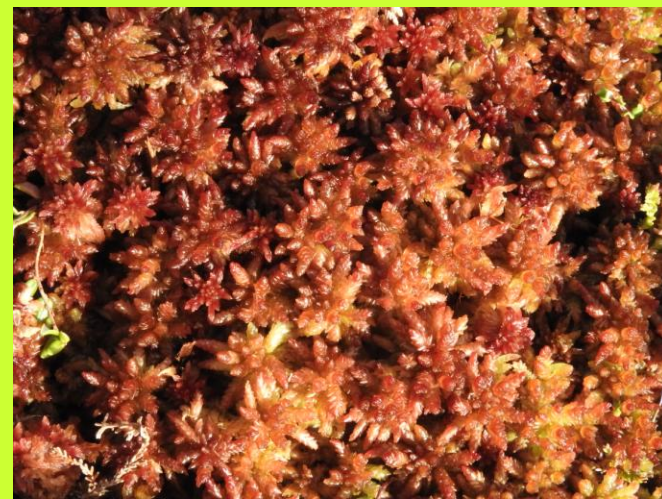
Walory flory: relikty glacialne

Bagnica torfowa
Scheuchzeria palustris

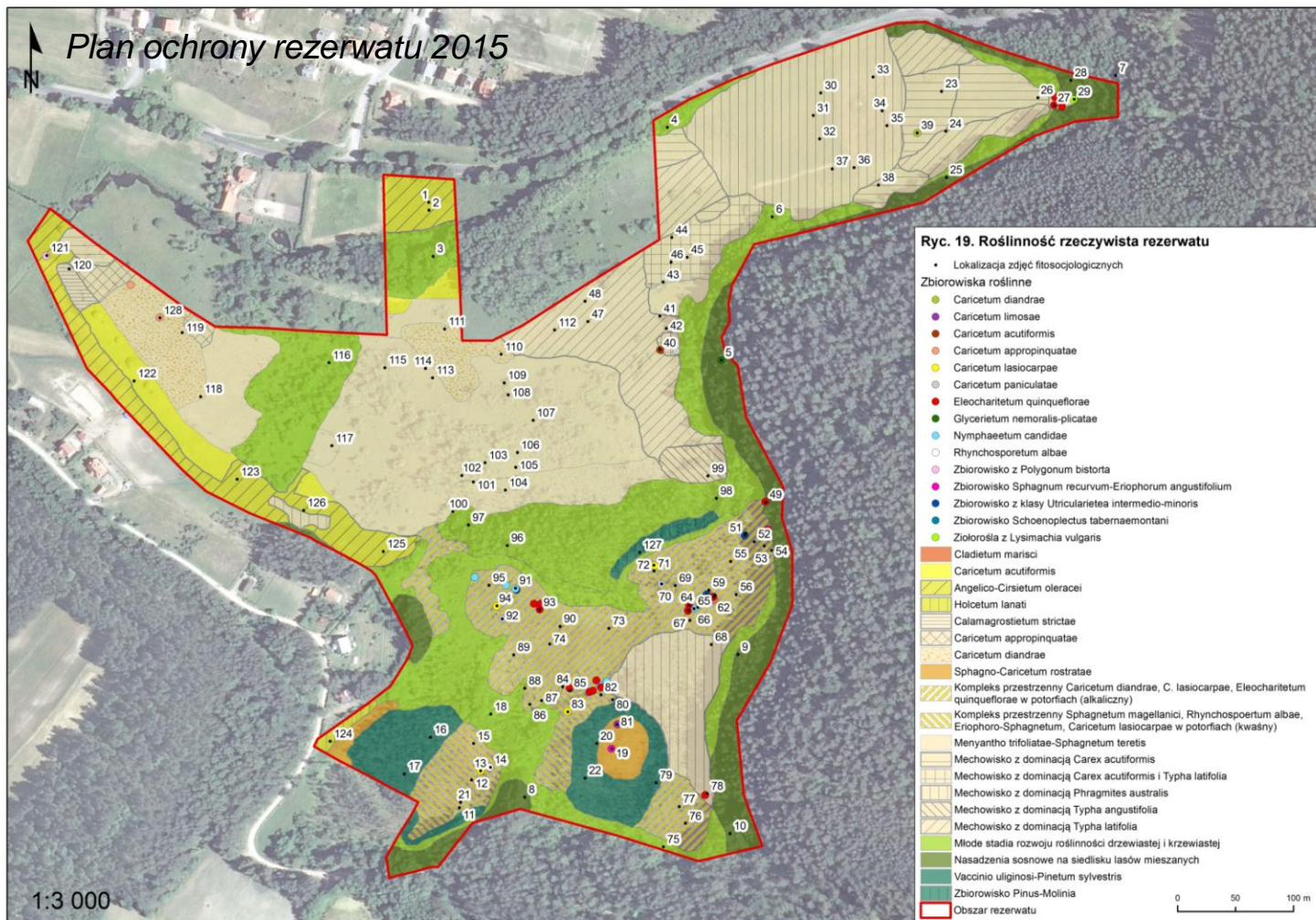
Modrzewnica zwyczajna
Andromeda polifolia

Torfowiec magellański
Sphagnum magellanicum

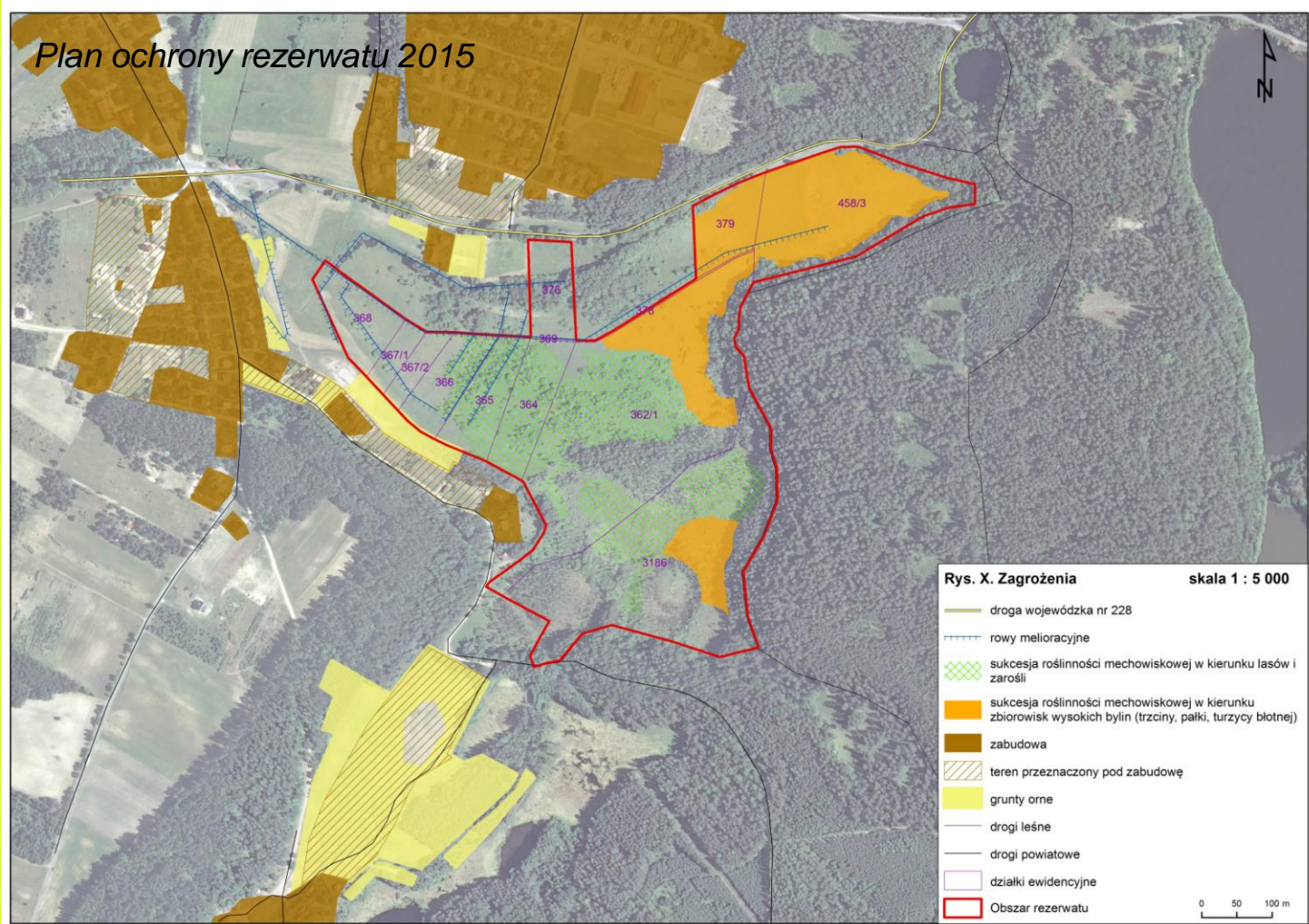
Mechowiska Sulęczyńskie

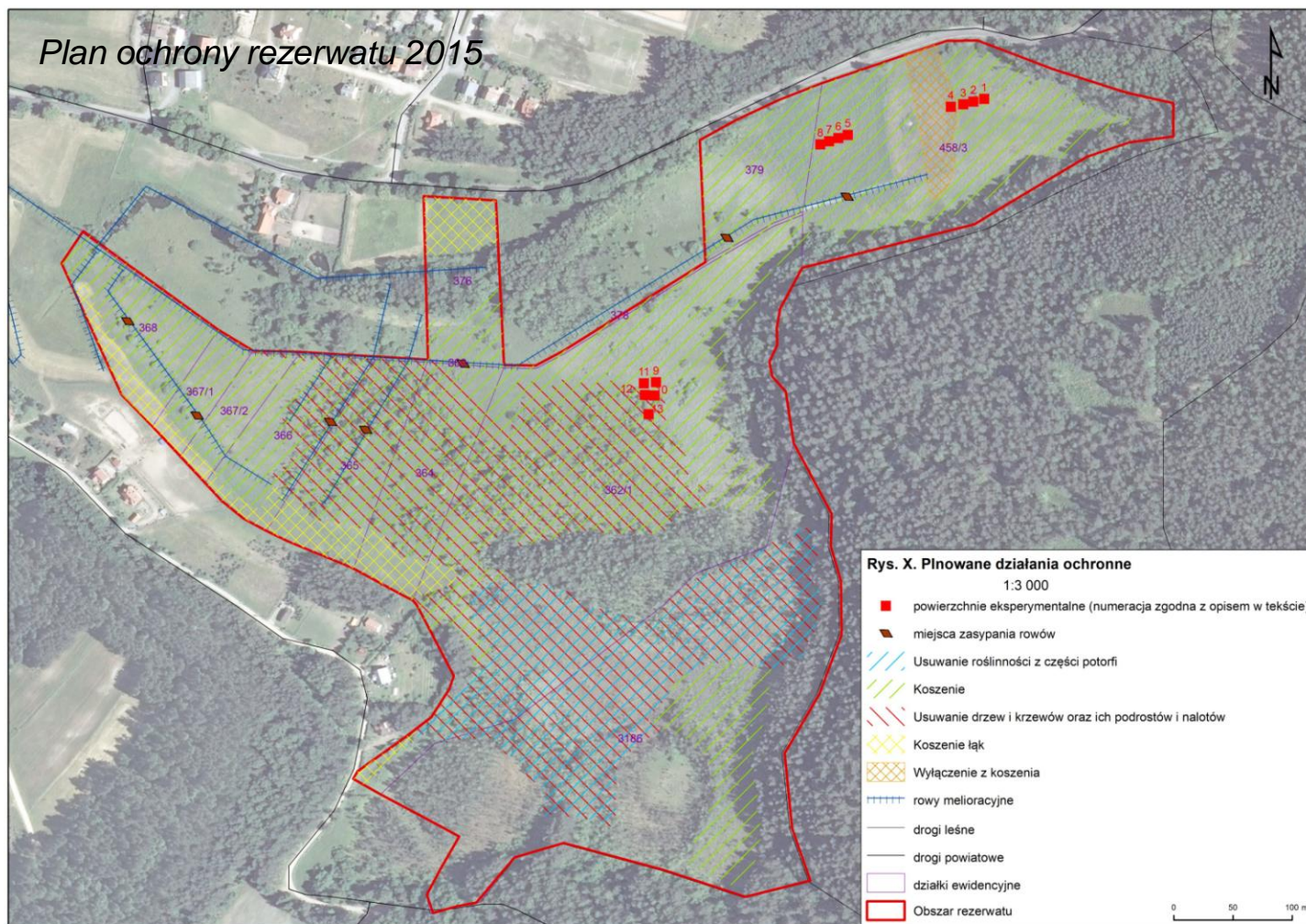
Zbiorowiska roślinne

Mechowiska Sulęczyńskie

Zagrożenia

WFOŚiGW
w Gdańsku

Mechowiska Sulęczyńskie

REGIONALNA
DYREKCJA
OCHRONY
ŚRODOWISKA
W GDAŃSKU

Inwazja krzewów

1996

2015

2016

2007

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

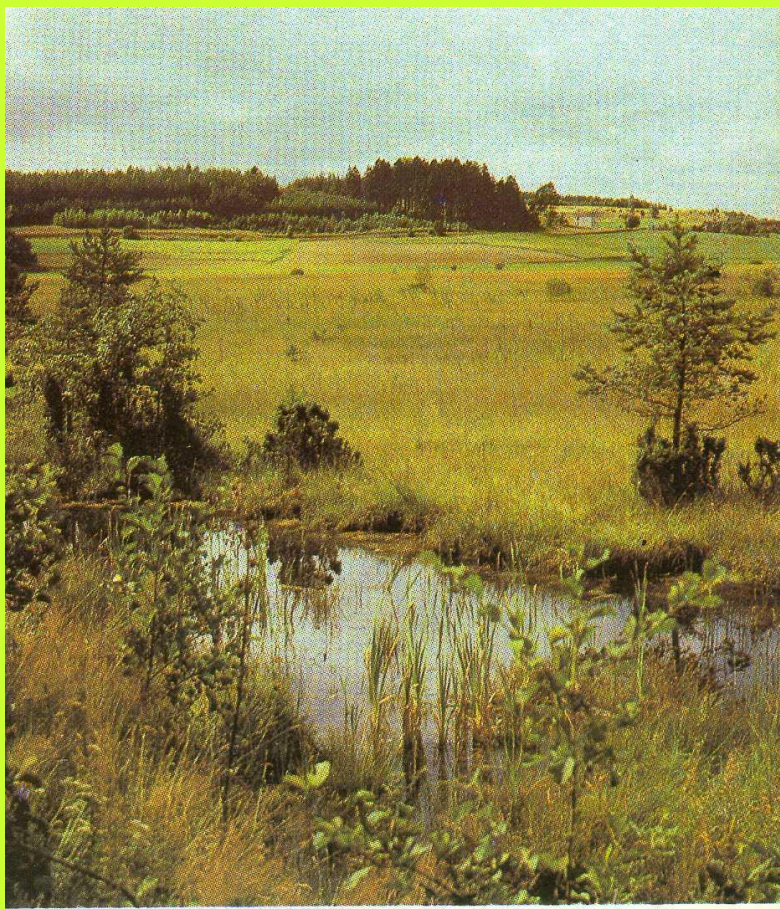
URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego

Mechowiska Sulęczyńskie

Inwazja wysokich bylin

Stan ok. 1980 r.
(reprodukcja z *Succow, Jeschke 1986*)

2007 r.

2015 r.

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego

Mechowiska Sulęczyńskie

Mechowisko z bobrkiem trójlistkowym *Menyantho-Sphagnetum*
opanowane przez trzcinę - stan z 2015 r.

Powierzchnia dotąd nie koszona

Powierzchnia po ok. 10 latach koszenia

Mechowiska Sulęczyńskie

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego

Mechowiska Sulęczyńskie

Kompleks potorfi w różnych stadiach zarastania

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego

Mechowiska Sulęczyńskie

Potorfia

Grzybienie
północne
*Nymphaea
candida*

Kłoc wiechowata *Cladium mariscus*

Mechowiska Sulęczyńskie

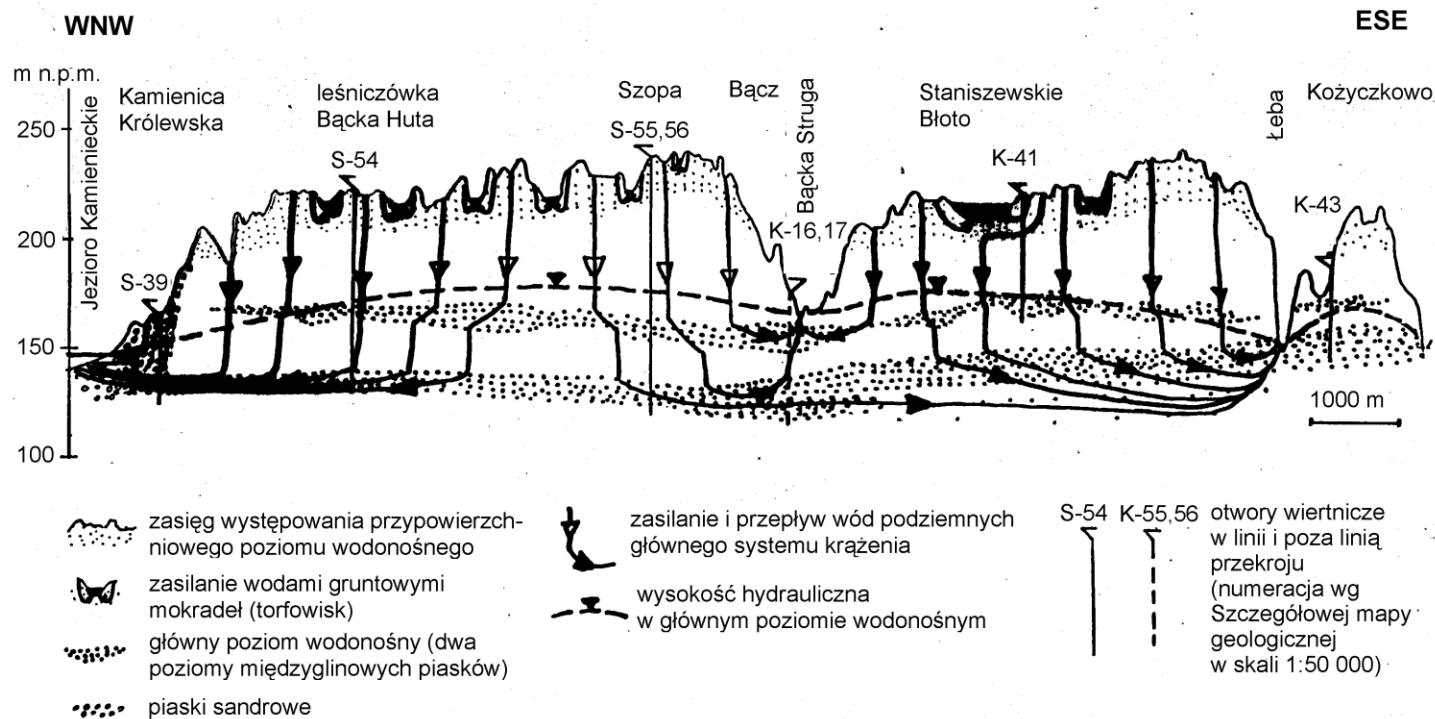
potorfia

Ponikło skąpokwiatowe
Eleocharis quinqueflora

Rosiczka długolistna *Drosera anglica*

Schematyczny przekrój hydrogeologiczny przez wysoczyznę polodowcową

Gromadzki M., Herbich J., Herbich P. 1985 npbl.
Herbich J., Herbichowa M., Herbich P. 1998

Dziękuję za uwagę

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego

